

Gamle farfars hjerta : en julhistoria

Wallensteen, Nanna,

82 A a 263/11

National Library
of Sweden

Gamle farfars hjerta.

En Julhistoria för — — —

Eftertryck förbjudes.

“Gamle farfar“ var en egendomlig man, sluten och språksam på samma gång, skämtsam och vemodig, lättstött och godlynt, misstrogen och dock till ytterlighet hjälpsam mot alla menniskor, och med allt detta egde han ett hjerta af guld — rena oförfalskade metallen! —

Hans lilla hem låg två mil utanför den stora staden mellan ett högt berg, en djup skog och en stor sjö. Jernvägen strök fram i närheten af stugan, som hade tre hemtrefliga små rum och kök, en glasveranda samt två små vindsrum, afsedda till gästrum. —

Här bodde han tillsammans med sitt yngsta barn, sin dotter Gerda, som nu var 25 år fyllda. Det var en liten präktig, huslig qvinna som höll det lilla hemmet i en mönstergill ordning, och som värdade den gamle fadern med stor ömhet.

Gamle farfar hade dessutom tre gifta söner, bosatta inne i den stora staden. För alla deras barn var han den mest afhållne gamle farfar i verlden.

För ett år tillbaka hade det bästa samförstånd rådt mellan den gamle och hans barn och barnbarn, och täta och hjartliga hade de besök varit som vexlats dem emellan.

Men så helt plötsligt hade gubben trott sig se likgiltighet och ovänlighet hos först den ene och sen den andre — hela raden utefter hos både barn och barnbarn. — Han hade dragit sig tillbaka, lik en sårad gammal björn i sitt skogsbo, och som farfar var åtskilligt långsamt och envis, var det omöjligt öfverbevisa honom, att han hade orätt och att barnen blott ville honom väl, höllo hjertevarmt af honom och intet högre önskade än försoning med den käre, älskade gamle fadern.

Så stodo förhållandena, då den heliga julaftonen inbröt med strålände vinterväder, sol och högblå himmel, blank is på sjön och rimfrost på skogens alla träd.

Gamle farfar hade begifvit sig ut på vandring i skogen.

Han gick långsamt framåt i tankar. Han mindes åren som varit, lyckan som farit. Fordom hade han som yster yngling tumlat om i skog och mark, som man med bössan öfver axeln följt spåren i skogen, nu var han gammal, med silfverhår på hjässan, och gick lugnt och makligt framåt mellan de snötyngda granarne och trampade upp djupa spår i den mjuka, hvita snön.

Det knarrade i trädgrenarne; det var frosten som bet, det susade svagt i trädskronorna; det var vinden som sjöng, sjöng om julstämning och frid på jorden.

Men gamle farfar kände ingen frid i sitt hjerta. Det klappade så oroligt och plågade och pinade honom i ångest.

En liten klarögd ekorre kilade framför hans fötter och uppför närmaste trädstam, han såg spår af hare och räf, men icke heller detta beredde någon glädje åt den gamle jägaren.

Han gick böjd och lutad och stirrade ned mot jorden.

Det är *deras* fel och *inte* mitt! Det är Nils' fel och Karls och Elis'. — Ja, det är det — muttlade gubben och klef med stora steg öfver stenar och tufvor begrafda i snön.

Men jag skall visa dem jag, att jag *inte ger* mig! Ja, det skall jag! — Kunna de undvara mig — nog kan jag undvara dem alltid! —

En tung tjädertupp lyfte vingarne till flygt från den jättehöga furan tätt intill.

Å, on sådan baddare! Hej, du gamle gosse! Hade det varit i forna dagar hade du allt så lagom farit i väg. Då hade jag allt knäppt dej, din best!

Gubben farfar stod bakåtlutad och följde med liflig blick fogelns flygt in i skogen.

Att man skall bli gammal! Det är skräp! — Ja, det är det! —

Nu vände han och styrde med långsamma, dröjande steg kosan hemåt.

Gammal — sade han helt högt — ja visst! Man vet inte om man lefver en jul till! — — —

Han stannade plötsligt och sände en lång tankfull blick omkring sig.

Kanske min sista jul! Ja, hvem vet! — När man hunnit öfver de 70 åren kan man hvilken dag som helst få bud efter sig från högre ort. — Undras om barnen ska' sörja 'en? Hm!

Det steg upp ett par bittra tårar i de gamla klarblå ögonen.

Barnen! Ja, hvad bry de sig egentligen om mig?

Det stack till så skarpt i det gamla hjertat, som om det funnits en huling i samvetets pil.

Om bara mor hade lefvat! Hon hade nog ställt alltsammans till rätta, hon! Och på ett sådant fint sätt, att — att ingen behöft känna sig — — hm — slagen! — Men jag *ger* mig inte! Nej, det gör jag *inte*! Det är *inte* mitt fel! Det är *deras* fel, allihopa! —

Han gjorde en envis knyck på det gamla hufvudet, påskyndade sina steg och stod snart vid skogsbrynet, derifrån han såg den lilla rödmålade stugan, som var hans hem. Den låg på slutningen nedåt sjön; berget höjde sig på ena sidan som en skyddsmur och skogen på den andra.

Just nu sjönk solen i vester och färgade himmelen svagt guldröd och rimfrostens skira slöjor på björkarne.

Julstämning låg öfver sjö och land.

Men i gamle farfars hjerta fanns ingen jul. —

En timma derefter när han ätit sin middag och “doppat i grytan“, som hans vana vid julen var, satt han tillbakalutad i gungstolen framför en väldig stockvedsbrasa i den stora öppna spisen i salen.

— Sofver du, far? — hviskade Gerda halfhögt och kom med lätta steg öfver salsgolfvet.

— Nej, jag kan inte sofva, jag röker.

— Här har kommit telegram, far. —

— Från Henrik kan jag tro. Nåå, kommer din fästman till oss i qväll?

— Nej, han kan ju inte hinna hit förrän nyårsafton, som far vet. Han är ju alltför långt borta. Telegrammet är inte från Henrik. Det är — från

— — —

— Jaså! Nå-å? —

— Det är från bröderna, far. Och de skrifva — — —

— Ja, det bryr jag mig inte om hvad de skrifva.

— Jo, far, det *måste* du höra! Kom i håg att det är julafton, far! — De fråga om de få komma hit med alla barnen i qväll?

— Ha ha ha! Jaså verkligen! Hur skulle de det kunna?

— Ingenting är väl lättare! De resa med femtåget och äro här kl. sex. Ack, far lilla, få de komma? Hör, hvad de skrifva:

“Älskade fader! Få barn och barnbarn fira julafton hos farfar? Nils, Karl och Elis.“

— Nej, nej! Det tjenar ingenting till. Jag vill det inte. De ha trefligare i sina fina stora hem än här i min lilla låga koja. — De göra sig bara till. De vilja det nog inte. —

— Men far, far, hur kan du ha hjerta att säga så?

— Hjerta! Hjerta! — muttlade den gamle och drog ett par djupa bloss i den långa pipan.

— Ja, just hjerta. Far brukar väl ha ett hjerta, eller hur?

Gerda lade armen om hans hals och böjde sitt hufvud mot den gamles.

— Å, låt dem få komma, far lille, älskade!

— Nej, nej, jag vill inte — ropade han, men stämman darrade märkbart.

— Tänk, en sådan julafton vi skulle få tillsammans!

— Nej, nej, det blir ingen jul ändå! Mor är borta, Gerda!

— Det är hon och ingenting kan ersätta mor, men har inte far tänkt på, att mor ser oss i qväll, och tror far kon blir nöjd med far, om du stöter barnen tillbaka när de nu vilja ha försoning och julefrid?

— Tyst, flicka! Jag undrar hvem som gifvit dig lof att föra fri talan. Ägget skall inte lära hönan att värpa, ser du! Rätta dig mans efter detta, fröken näsperla!

— Ack, lilla kära, snälla far — —

— Tyst, säger jag! Låt mig vara i fred! Det är ingen som saknar eller sörjer efter mig i qväll. —

Återigen hördes en qväfd snyftning i hans stämma.

Gerda drog sakta bort armen från hans hals och gick mot dörren.

— Telegrambudet väntar i köket — och svaret är betaldt — sade hon stilla och stannade ett ögonblick på tröskeln.

Hon fick intet svar. — Strax derefter hade dörren slutit sig efter henne.

— — — — —
Brasan hade nästan brunnit ned, men den gamle satt ännu kvar framför spisen. De röda kolen lyste som

eldögon i mörkret. Han tyckte de sågo rakt in i hjertat på honom.

Det stora rummet var så mörkt, så svart.

Han vände sig spejande om och såg ut i mörkret.

Det var ju som en stor, svart graf hvarthän han såg. Han kände sig så ensam, så öfvergifven.

På bordet nära intill honom lyste dock en hvit, ljus punkt. Den drog liksom magnetiskt till sig hans blickar. Mekaniskt grep han derefter.

Det prasslade under hans fingrar.

A, telegrammet från hans barn! Från hans tre stora, prägtiga söner, som han var så stolt öfver!

Han grep det och höll det hårdt fast i sina händer. — — — Hans barns bön om julefrid och julefröjd!

Och denna bön hade han kallt och hjertlöst visat ifrån sig! —

Det blef plötsligt så varmt inom honom. Det riktigt sjöd och brände. Det var isskorpan som smalt bit efter bit från det gamla hjertat. Ändtligen hade gamle farfars hjerta veknat. Heta tårar stego upp i de gamla ögonen och droppade långsamt ned på papperet i hans darrande hand.

O, huru hade han handlat? Hvilket exempel hade han väl gifvit barn och barnbarn? O, hur kunde han väl neka dem att komma nu på julqvällen? Minnena storma in på honom.

Å, det var ju inte längesen de voro små barn allesammans och dansade kring julgranen i det gamla hemmet!

Han såg det som i en dröm. Klarast af alla såg han henne, sin goda, älskeliga hustru med hjertevarmt leende och strålände blick ibland dem alla. Hon hade aldrig tänkt på sig sjelf! Hon lefde blott för honom och barnen! Hon var snar att förlåta oförrätter och fel!

Hvad skulle väl hon tänka om honom der uppe i sin himmel?

En stund derefter kom Gerda in, gick tyst fram öfver golfvet och tände ljusen i den höga, mörkgröna, doftande granen, tände grenljusen i de gamla blanka messingsstakarne och ljusen i den lilla kronan.

Snart strålade och lyste det af skimrande julljus så starkt, att gamle farfars skumma, tårdränkta ögon bländades.

— Gerda — ropade han vekt — kom hit, lilla barn!

— Ja, far, jag kommer strax! Vänta bara litet! ropade hon glad och sprang raskt ut i förstugan.

Derute hördes tissel och tassel och prat och ett doft stampande och trampande af fötter, men den gamle, som var mycket döf, hörde intet.

Han hade stigit upp och gått fram till julgranen, och stod i djupa tankar och med knäppta händer och skådade in mellan de mörka grenarne.

Plötsligt öppnades dörren. Små tassande fötter, en hel lång rad, ilade öfver salsgolfvet, och, innan farfar hann vända sig om, kände han sig omsluten af små mjuka barnaarmar och fullt af små leende barnansigten vändes upp emot honom.

— God jul, farfar! God jul!

Han stod som förstenad.

Var det *så* hans oförsonlighet blef hämnad?

Han böjde sig djupt ned mot de små och klappade och smekte deras hufvuden och kinder.

— God jul, mina små älskade vänner! Hur har ni vågat er ut i skogen till gamle farfar?

— Å, vi ha åkt hit ut på tåget med pappa och mamma — ropade alla de små om hvarandra. — Faster Gerda telegraferade efter oss! —

— Gud välsigne henne för det — sade farfar allvarligt.

— Ja, ser du, far, hördes Gerdas muntra röst borta ifrån dörren — den hon nu öppnade på vid gafvel för en hel flock stora och små — jag känner allt ditt gamla hjerta bättre än du sjelf gör! —

Ögonblicket derefter hade alla de kärkomna julgästerna kysst och omfamnat den gamle.

Många ord blefvo inte sagda, men desto flere kyssar gäfvos och desto flera glädjetårar fälldes.

Julgranen strålade, glada röster sorlade, menniskor, som hörde tillsammans och som älskade hvarandra, voro återförenade, och julens englar omsväfvade dem och sjöngo om försoning och frid på jorden.

Nanna Wallensteen.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

